

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคาดหวังของประชากรครู ผู้ปกครอง นักเรียน และกรรมการร่างจรรยาบรรณ ที่มีต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครู และจริยธรรม ที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณ พร้อมทั้งเปรียบเทียบให้เห็นความสอดคล้องและความแตกต่าง ระหว่างความคาดหวังของประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยได้กำหนดประชากร การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ประชากรกรรมการร่างจรรยาบรรณ หมายถึง ผู้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่อง จรรยาบรรณของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการร่างจรรยาบรรณ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเรื่องจรรยาบรรณ คณะอนุกรรมการประสานงานการฝึกหัดครู และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รวม 110 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 86 คน

2. ประชากรครูในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2526 สังกัดกรม- สามีญ และสำนักงานการศึกษาเอกชน สายสามัญ รวมประมาณ 31,000 คน (สถิติจาก สำนักงานการศึกษาเอกชนและกองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ)

3. ประชากรผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมดประมาณ 300,000 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน

4. ประชากรนักเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2526 ทั้ง รัฐบาลและเอกชน (สายสามัญ) จำนวนทั้งหมดประมาณ 300,000 คน (สถิติจากสำนักงาน การศึกษาเอกชนและกองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ) กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนมัธยมต้น 360 คน นักเรียนมัธยมปลาย 200 คน รวมทั้งสิ้น 560 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดไม่ต่ำกว่า ขนาดที่ได้จากเกณฑ์ที่ระบุไว้ใน Table of Sample Size Required for finite population ของ Krejcie & Morgan (1970 : 608) ที่มีค่าความเชื่อมั่น 95%

วิธีการสุ่มตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรครู ผู้ปกครอง นักเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายชั้น (Multistage Random Sampling) ตามลำดับชั้นดังต่อไปนี้
 - 1.1 จำแนกโรงเรียนตามเขต กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครชั้นใน สุ่มโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างมัธยมต้น 9 โรงเรียน มัธยมปลาย 5 โรงเรียน รวมทั้งหมด 28 โรงเรียน
 - 1.2 จากโรงเรียน ทำการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้
 - 1.2.1 สุ่มครูจากโรงเรียนที่สุ่มได้แล้ว ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 15 คน รวมทั้งหมด 420 คน
 - 1.2.2 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้แล้วด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 1 ห้อง รวมเป็นมัธยมต้น (ม.2) 18 ห้อง มัธยมปลาย (ม.5) 10 ห้อง
 - 1.3 จากห้องเรียน ทำการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้
 - 1.3.1 สุ่มผู้ปกครองนักเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบจากนักเรียนเลขที่คู่ ได้ผู้ปกครองห้องละ 15 คน รวมเป็นผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมต้น (ม.2) 270 คน มัธยมปลาย 150 คน รวมผู้ปกครองทั้งสิ้น 420 คน
 - 1.3.2 สุ่มนักเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบจากนักเรียนเลขที่คู่ได้ นักเรียนห้องละ 20 คน รวมเป็นนักเรียนมัธยมต้น (ม.2) 360 คน มัธยมปลาย (ม.5) 200 คน รวมทั้งสิ้น 560 คน

ตารางที่ 1 จำนวนหน่วยตัวอย่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน*

เขต การศึกษา	จำนวนโรงเรียน (โรง)	จำนวนห้อง			จำนวนหน่วยตัวอย่าง			
		ม.2	ม.5	ครู	ผู้ปกครอง	นักเรียน ม.2	นักเรียน ม.5	
ชั้นใน	14	9	5	210	210	180	100	
ชั้นนอก	14	9	5	210	210	180	100	

*รายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้ 28 โรง รายงานไว้ในภาคผนวก

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรกรรมการร่างจรรยาบรรณ ซึ่งหมายถึงผู้มีส่วนพิจารณาจรรยาบรรณของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ คณะอนุกรรมการร่างจรรยาบรรณ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเรื่องจรรยาบรรณ คณะอนุกรรมการประสานงานการฝึกหัดครู และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรกรรมการร่างจรรยาบรรณทั้งหมด ซึ่งมีประมาณ 110 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 44 ชุด (จากการส่งแบบสอบถาม 3 รอบ) และเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ 42 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนและการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดและขอบเขตจริยธรรมจาก เอกสาร หนังสือ บทความ รายงานการวิจัยต่าง ๆ ศึกษาให้ชัดเจน เพื่อรวบรวมจริยธรรมสำหรับผู้ประพฤติกติ รวมทั้งจริยธรรมสำหรับครู ซึ่งมีลักษณะเฉพาะวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อหาขอบเขตกว้าง ๆ ของจริยธรรมของครู

2. ศึกษาและขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ (รายชื่อระบุไว้ในภาคผนวก) เพื่อความเป็นระเบียบและชัดเจนความเข้าใจของคำถาม นำจริยธรรมและข้อปฏิบัติที่ได้สร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ที่ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน (รายชื่อระบุไว้ในภาคผนวก) พิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตรงตามโครงสร้าง ตลอดจนปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อหาข้อบกพร่อง ทำการแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยถามครู 10 คน ผู้ปกครอง 10 คน นักเรียนมัธยมต้น 10 คน มัธยมปลาย 10 คน

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครูซึ่งได้รับคำแนะนำในการกำหนดโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญ (พระราชวรมนูณี, ประยูรชัช ปรยุตโต) จำแนกได้ดังนี้

ก. จริยธรรมพื้นฐาน ได้แก่ ศีลธรรม คุณธรรม วัฒนธรรม และข้อปฏิบัติโดยทั่วไปของคนดี จัดแบ่งออกเป็น 5 หมวด ได้แก่

1. ความซื่อพื้นฐานที่ควรละเว้น	10	ข้อ
2. คุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญและหลักในการดำเนินชีวิต	9	ข้อ
3. คุณธรรมและข้อปฏิบัติสำหรับสมาชิกที่ดีของสังคม	8	ข้อ
4. คุณธรรมและข้อปฏิบัติสำหรับสมาชิกที่ดีของประเทศ	5	ข้อ
5. คุณธรรมและข้อปฏิบัติสำหรับชีวิตที่เจริญก้าวหน้า	9	ข้อ

ข. จริยธรรมสำหรับวิชาชีพเฉพาะ ได้แก่ อุดมการณ์ประจำวิชาชีพ ข้อปฏิบัติและวินัย ซึ่งจัดแบ่งออกเป็น 3 หมวด ได้แก่

1. คุณธรรมและข้อปฏิบัติพื้นฐานของครูที่ดี	16	ข้อ
2. คุณธรรมและข้อปฏิบัติสำหรับครูผู้สอนดี	10	ข้อ
3. คุณธรรมและวินัยประจำวิชาชีพ	13	ข้อ

แบบสอบถามแต่ละข้อ จะแบ่งถามสองลักษณะดังนี้คือ

ก. ประชากรกรรมการร่างจรรยาบรรณ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนคาดหวังว่า จริยธรรมในแต่ละข้อสำคัญเพียงใดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู แบบสอบถามนี้ใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ สำคัญอย่างยิ่ง (5) สำคัญมาก (4) สำคัญพอควร (3) สำคัญอยู่บ้าง (2) และไม่มีความสำคัญเลย (1)

ข. ประชากรกรรมการร่างจรรยาบรรณ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนคาดหวังว่า จริยธรรมในแต่ละข้อควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณหรือไม่ เพียงใด ใช้มาตราประมาณค่า 4 ระดับ คือ ควรกำหนดอย่างยิ่ง (4) ควรกำหนด (3) ไม่แน่ใจ (2) และไม่ควรถูกกำหนด (1)

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน (ภาคผนวก)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบ เพศ อายุ ศาสนา และการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ระบุการชี้แจงถึงเกณฑ์ตัดสิน และวิธีตอบแบบสอบถามให้ถูกต้อง รวมทั้งตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามในตอนนี้จะเกี่ยวกับความคาดหวังใน จริยธรรมที่สำคัญสำหรับครูและที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณ จำนวนทั้งสิ้น 80 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 1,930 ชุด ได้รับคืนจำนวน 1,583 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ใช้ไม่ได้ 185 ชุด

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่ง	ได้รับคืน	จำนวนแบบสอบถามที่ ใช้วิเคราะห์
กรรมการร่างจรรยาบรรณ	100	44	42
ครู	560	507	420
ผู้ปกครอง	560	413	420
นักเรียน	700	619	560

นำแบบสอบถามจำนวน 1,442 ชุดมาลงรหัส และวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญสร้างโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ความคาดหวังต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากน้ำหนักตัวเลือกแต่ละข้อ และเสนอเป็นรายข้อโดยวิเคราะห์ทั้งจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร และวิเคราะห์รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 4 กลุ่ม

2. วิเคราะห์ความคาดหวังต่อจริยธรรมที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากน้ำหนักตัวเลือกแต่ละข้อและเสนอเป็นรายข้อโดยวิเคราะห์ทั้งจำแนกตามกลุ่มประชากรและวิเคราะห์รวมกลุ่มตัวอย่างประชากร

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังของคณะกรรมการร่างจรรยาบรรณ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีต่อจริยธรรมที่สำคัญสำหรับครูและที่ควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณ จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นรายข้อโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยใช้อัตราส่วน F (F-Ratio) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

4. ทดสอบภายหลัง (Post hoc Analysis) เป็นรายคู่เพื่อหาผลสรุปความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยวิธี เชฟเฟ (Scheffe's Test for all possible comparison) โดยใช้ค่าวิกฤตสำหรับตัดสินความมีนัยสำคัญ เป็น F จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right) (K-1)}$$

5. ผู้วิจัยคัดเลือกร้อยธรรมที่ได้รับความคาดหวังในระดับสำคัญอย่างยิ่ง (จากเกณฑ์ $\bar{x} \geq 4.5$) ใน 5 ระดับ และควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณอย่างยิ่ง ($\bar{x} \geq 3.5$) ใน 4 ระดับ

เปรียบเทียบร้อยธรรมที่ได้รับความคาดหวังในระดับสำคัญอย่างยิ่ง และควรกำหนดเป็นจรรยาบรรณอย่างยิ่ง กับจรรยาบรรณของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย